

บทที่ 1

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจุบันมนุษย์มีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ อาทิ ด้านคมนาคมที่มีการเข้าถึงง่าย ด้านเทคโนโลยีในการสื่อสารที่รวดเร็ว ด้านการบริการที่สะดวกรวดเร็วและสร้างความประทับใจ และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น จากการรายงานข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลก UNWTO World Tourism Barometer สรุปว่าสถานการณ์การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2553 มีการฟื้นตัวอย่างเข้มแข็ง โดยภูมิภาคเอเชียเป็นภูมิภาคแรกที่มีการฟื้นตัวและเติบโตได้อย่างแข็งแกร่งที่สุด เนื่องจากมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 หรือมีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 204 ล้านคน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554: ระบบออนไลน์) สำหรับประเทศไทยพบว่าอัตราการขยายตัวทางด้านจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2556 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นถึง 15,084,880 คน ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศไทยจากปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2556 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 804,271 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัวในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (กรมการท่องเที่ยว, 2557: ระบบออนไลน์)

รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายสู่ประชากรทั่วประเทศ ดังนั้นภูมิภาคต่างๆจึงมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น มีการสร้างสิ่งใหม่ๆ (นิศา ชัชกุล, 2550: 54-60) ในขณะเดียวกันกระแสการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกในการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก หรือ “Earth Summit” เมื่อปี พ.ศ. 2535 ที่เมืองริโอ เดอ จาเนโร ยังมีส่วนผลักดันให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ประการประกอบด้วย 1) กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 2) กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และ 3) กระแสความต้องการพัฒนาคนจากกระแสพัฒนาทั้ง 3 ประการดังกล่าวมีผลต่อการปรับตัวของระบบการท่องเที่ยว และระบบการจัดการท่องเที่ยวในการหาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (alternative tourism) (สินธุ์ สโรบล, 2546: 11) จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ได้เข้ามาเป็นกระแสใหม่และกระแสใหญ่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยในช่วงปี พ.ศ. 2535-2540 โดยการผลักดันของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ในขณะที่การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) เริ่มก่อตัวขึ้นเติบโตคู่ขนานไปกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการทำงานในระดับพื้นที่ของโครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ (REST) (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2556: ระบบออนไลน์) การท่องเที่ยวโดยชุมชนในหลายปีที่ผ่านมาจึงได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วซึ่งได้สร้างชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยวจำนวนมาก และในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวและเติบโตเป็นเครือข่ายมากขึ้น นอกจากนี้ Dr. Erik Holm Peterson ผู้เชี่ยวชาญพิเศษจากองค์การการท่องเที่ยวโลกได้กล่าวถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ว่าเป็นแนวทางการท่องเที่ยวแนวทางหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลก (สินธุ์ สโรบล, 2546: 72) ส่งผลให้สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทยเริ่มมีการขยายตัว และนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนเพิ่มมากขึ้น ตามที่สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2556: ระบบออนไลน์) ระบุว่ามีความสนใจและมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนประมาณ 33 ชุมชน โดยแบ่งตามภูมิภาคได้แก่ ภาคเหนือจำนวน 21 ชุมชน ภาคตะวันออกจำนวน 2 ชุมชน ภาคกลางจำนวน 1 ชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 3 ชุมชน และภาคใต้จำนวน 5 ชุมชน

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวค่านึงรายได้เป็นหลัก แต่ผลที่ตามมาภายหลังได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีความเสื่อมโทรมลงไปตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น (เฉลิมชัย ปัญญาดี และคณะ 2549: 5-6) ในด้านเศรษฐกิจนอกเหนือจากการสร้างรายได้แล้ว ต้องมีการตอบสนองการกระจายรายได้ของประชากรในพื้นที่ รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงานในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย หากไม่สนใจกับการกระจายรายได้ให้คนทุกระดับที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้นมาก็ไม่มีความหมายมีหน้าซ้ำยังไปช่วยเสริมช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยให้ห่างยิ่งขึ้น (โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530: 79) ส่วนด้านสังคม ปกติรูปแบบของวิถีชีวิตของคนในสังคมทุกสังคมจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกับสังคมใดสังคมหนึ่งที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามา สังคมนั้นก็จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่างหลายเท่าตัว (ฉันทิช วรรณณอม, 2552: 107-110) ส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร มีการย้ายเข้า ย้ายออกเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง เกิดความขัดแย้งบ่อยครั้งทั้งจากคนในชุมชนและคนภายนอก อีกทั้งความรู้สึกถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินก็ลดลงตามไปด้วย (เกศประภา วัฒนาพันธ์, 2553: 95-96) เฉกเช่นเดียวกับด้านวัฒนธรรม หากมองว่าวัฒนธรรมเป็นสินค้าที่ขายให้กับนักท่องเที่ยวแล้วนั้นเป็นความเชื่อหรือความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะนั่นคือการนำเอารูปแบบของวัฒนธรรมไปปรับใช้การท่องเที่ยวมากกว่าที่จะผดุงรักษาไว้ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต (โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530: 18-19) ซึ่งวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นมองว่าปัจจุบันการท่องเที่ยวถูกทำให้เป็นอุตสาหกรรม ดำเนินการทุก

วิธีทางเพื่อจะรีดเงินจากกระเป๋านักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจึงเป็นธุรกิจที่มีผู้ซื้อ ผู้ขายชัดเจน ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกิดการเลียนแบบการบริโภคที่หรูหรา และเกิดความฟุ้งเฟ้อของประชาชนในท้องถิ่น (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2530 อ้างใน สันธุ์ สโรบล, 2546: 47) ทรรศนะคติด้านวัฒนธรรมดังกล่าวได้สะท้อนไปยังมุมมองของตัวแทนชาวปกาเกอะญอ จากอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ว่าในเมืองมีคนยากคนจนเหมือนบนดอย แล้วเหตุใดคนในเมืองจึงชอบเดินทางท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวไปดูความยากจนของชาวเขาบนดอย ซึ่งเปรียบเสมือนการนำเขาไปเป็นสินค้าขายให้นักท่องเที่ยวชื่นชม ถือเป็นเรื่องที่ไม่สมควร และยุติธรรมนัก (ชยันต์ วรรณระภูติ, 2538: 57)

นอกจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ส่งผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมแล้วนั้น ยังส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ใช้ประโยชน์จากป่า โดยผนวกการท่องเที่ยวไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งถือว่าการนำเอาการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการจัดการป่าชุมชน เป็นทางเลือกหนึ่งในการสร้างประโยชน์แก่ชุมชน แต่เนื่องจากชุมชนในหลายพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ดี และยังไม่พร้อมที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ผลที่จะตามมาคือ อาจทำให้การท่องเที่ยวที่มักเข้าใจว่าทำรายได้แก่พื้นที่มหาศาลนั้นกลับเป็นตัวทำลายทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่โดยมิได้ตั้งใจ อาจก่อผลกระทบทั้งต่อชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ จึงจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องควรทำความเข้าใจเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งให้โอกาสชุมชนดูแลทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนที่สุด (ธกรกร ตีรกานนท์, 2530 อ้างใน สันธุ์ สโรบล, 2546: 48) ฉะนั้นทุกภาคส่วนด้านการท่องเที่ยวจำต้องเรียนรู้และเข้าใจในผลกระทบที่เกิดขึ้นรวมทั้งสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดผลกระทบน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน (นำชัย ทนุผล, 2542: 6) โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และลดการใช้ประโยชน์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบในทางลบให้น้อยที่สุด (Tourism Concern, 1991 cited in Buckley, 2004: 15)

ปัญหาการวิจัย

บ้านแม่กลางหลวง ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่เหนือระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร ประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าวนาดี ทำนาขั้นบันได และปลูกพืชเมืองหนาว อาทิ สตรอเบอร์รี่ และดอกไม้เมืองหนาว ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวง เป็นต้น (สุวณี ทรัพย์พิบูลย์, 2544: 2) ต่อมาชุมชนได้กลายเป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยคนในชุมชนได้ตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น คนใน

ชุมชนบางส่วนได้เข้ามาถือหุ้นและฝึกฝนเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือผู้สื่อความหมายท้องถิ่น อีกทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงานในรูปแบบของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นจุดเด่นด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ชมการทำนาขั้นบันได ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมการทำนาร่วมกับชาวบ้าน หรือเลือกนั่งชมภาพวิถีชีวิตของชาวบ้าน นอกจากการปลูกข้าวแล้วนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์ปลูกพืชผักเมืองหนาวหลังฤดูการเก็บเกี่ยวโดยเปิดให้เข้าชมและเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยตนเอง ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ชาวบ้านยังคงดำเนินไปในแนวทางดั้งเดิมอยู่บ้างตามความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมชนเผ่าที่สืบทอดต่อกันมาในแนวทางที่พึ่งพาธรรมชาติ และเอื้ออาหารต่อกันฉันท์พี่น้อง ผนวกกับการดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติจึงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในเส้นทางศึกษาเดินป่า เพื่อชมนก และเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจึงมีการรองรับนักท่องเที่ยวด้วยที่พักในหลากหลายรูปแบบเช่น บ้านพักส่วนตัว (village stay) ในรูปแบบที่ใกล้ชิดธรรมชาติ ที่พักแบบ camping สามารถกางเต็นท์ใกล้ริมห้วยหรือกลางท้องทุ่ง และที่พักแบบ home stay พักกับชาวบ้านที่พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ของชาวปกากะญอ (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2556: ระบบออนไลน์) จากข้างต้นสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านแม่กลางหลวงที่มีการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ประกอบอาชีพหลักในการทำเกษตรกรรมได้หันหน้าเข้าสู่อาชีพเสริมคือธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน อีกทั้งบ้านแม่กลางหลวงเป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่มีเอกลักษณ์งดงามจึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวหลากหลายขึ้น จึงส่งผลให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ นับได้ว่าหลังจากมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแล้ว ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ เกิดการขยายตัวของธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในชุมชน อีกทั้งก่อให้เกิดอาชีพเสริมแก่คนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น พนักงานดูแลรีสอร์ทชุมชน ชาวบ้านที่มีการจัดทำโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการร้านค้าต่างๆ การท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในชุมชน โดยเฉพาะรายได้ที่เข้าสู่ระบบสหกรณ์หมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเงินรายได้ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามคนในชุมชนมีความคิดเห็นว่าชุมชนแม่กลางหลวงยังคงขาดการบริหารจัดการรายได้ที่หักเข้าสู่สหกรณ์ ประกอบกับในปัจจุบันเริ่มมีผู้ประกอบการจากภายนอกเข้ามาลงทุนดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น ซึ่งหากชุมชนยังคงขาดระเบียบกฎเกณฑ์ หรือแนวทางในการจัดการด้านเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ ย่อมอาจทำให้เกิดปัญหาต่อระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชนได้ในอนาคต

ด้านสังคม และวิถีชีวิตของคนในชุมชน ถึงแม้ปัจจุบันคนในชุมชนหันไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้นควบคู่ไปกับการทำเกษตร ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกิจการที่พักแรม ร้านค้า ร้านอาหาร หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ส่งผลให้คนในชุมชนมีการจ้างงาน และรายได้เพิ่มขึ้น แต่รายจ่ายของครัวเรือนก็เพิ่มขึ้นตามมา นอกจากนี้ชุมชนยังถูกรบกวนจากบุคคลภายนอกทั้ง

นักท่องเที่ยว และจากการใช้พื้นที่ในการเข้าค่ายพักแรมของเยาวชน นักศึกษาทั้งชาวไทยและต่างประเทศ บางครั้งยังก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน จากปัญหานักท่องเที่ยวส่งเสียงดังในยามวิกาลทำให้เกิดมลภาวะทางเสียงแก่คนในชุมชน

ด้านวัฒนธรรม ชนเผ่าปกากะญอมีวัฒนธรรมที่เคยยึดถือปฏิบัติมาหลายชั่วอายุคน ถือได้ว่าเป็นจุดเด่น และมีความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องจากสามารถดึงดูดความสนใจในเรื่องราวของวัฒนธรรมที่แตกต่างให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส และเรียนรู้จากคนในชุมชน ผ่านการพูดคุย การแต่งกายด้วยชุดชนเผ่า และการรับประทานอาหารชนเผ่า แต่ด้วยการที่คนในชุมชนมีภาระงานด้านการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการทำการเกษตรจึงทำให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีของชุมชนที่มีอยู่เป็นประจำลดลง ประกอบกับมีการรองรับ และอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว โดยการนำอาหารสำเร็จรูป เครื่องดื่ม และของใช้จากร้านค้าภายนอกมาวางขายให้แก่นักท่องเที่ยว จึงทำให้การบริโภคของคนในชุมชนเปลี่ยนไปด้วย รวมไปถึงการลอกเลียนแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งการผิดจารีตประเพณีดั้งเดิม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนนั้น เมื่อชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแพร่หลายมากขึ้น พื้นที่ต่างๆภายในชุมชนจึงต้องถูกจัดสรรเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งก่อสร้างบนพื้นที่ธรรมชาติของชุมชน อาทิ รีสอร์ทชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร พื้นที่จอดรถ และพื้นที่ตั้งค่ายพักแรม เป็นต้น ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ยังไม่มี การจัดสรรพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน เนื่องจากมีการใช้พื้นที่ทางกิจกรรมการท่องเที่ยวเหลื่อมล้ำพื้นที่การเพาะปลูก นาขั้นบันได และทางไหลของน้ำตก อีกทั้งกิจกรรมที่ควบคู่มากับทรัพยากรธรรมชาตินั้นคือกิจกรรมการเดินป่าเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติก็ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน (สุวณี ทรัพย์พิบูลย์, 2544: 75-83) นอกจากนี้ในปัจจุบันชุมชนยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เนื่องด้วยการอุปโภคบริโภคน้ำที่มากขึ้นตามปริมาณผู้คนที่เดินทางเข้ามาพักผ่อน ค้างแรมภายในชุมชน ปริมาณน้ำจึงมีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

จากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยหยุดนิ่งที่นำมาซึ่งผลกระทบจากการท่องเที่ยวของบ้านแม่กลางหลวงนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการหาแนวทางเพื่อลดผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม และนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อีกทั้งผลการศึกษาในระยะก่อนหน้านี้นี้พบว่ามีผลการวิจัยในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยในครั้งนั้นชุมชนได้ทำการศึกษาสภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเพื่อทราบผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับชุมชน ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและบทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงค้นหาองค์ความรู้และศักยภาพด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน แต่ภายหลังจากมีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่กลางหลวงแล้วพบว่ายังไม่มีการศึกษาถึงแนว

ทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบกับคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มบริการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแม่กลางหลวงมีแนวคิดต้องการศึกษา และหาแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีคำถามวิจัยที่สำคัญว่าผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวงคืออะไร และทำอย่างไรจึงจะสามารถจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยใช้การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อลดผลกระทบในด้านลบ และก่อให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการการท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่องการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านวิชาการ และประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติดังนี้

ระดับนโยบาย

1. ผลจากการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ซึ่งเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการท่องเที่ยว ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำผล

การศึกษาไปใช้ในการทำนายแนวโน้มในอนาคต เพื่อประกอบการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

2. การศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงผลจากการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผลการวิจัยได้นำไปสู่การเสนอแนวทางในการจัดการการลดผลกระทบในทางลบจากการท่องเที่ยว

3. ผลการวิจัยนำไปสู่การเสนอแนวการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศบาลตำบลบ้านหลวง และอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ สามารถนำผลวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนนโยบายและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมในพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

4. ผลการศึกษาการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นข้อมูลให้แก่ประธาน และคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มบริการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแม่กลางหลวง นำไปใช้วางแผนควบคุมพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป โดยให้มีผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวน้อยที่สุด

ระดับปฏิบัติ

1. ผลของการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของพื้นที่ ซึ่งประธานและคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มบริการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแม่กลางหลวง สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการรองรับนักท่องเที่ยวในปีถัดไปได้

2. ผลของการศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวของหมู่บ้านแม่กลางหลวงทำให้ทราบถึงผลจากการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบ ประธานและคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มบริการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ผู้นำในชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำผลไปปรับใช้ในการปฏิบัติ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบในด้านลบ

3. ผลของการศึกษาแนวการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ได้มาซึ่งแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นแนวทางให้คนในชุมชน ตลอดจนผู้ได้รับผลกระทบจากการ

ท่องเที่ยวมีแนวปฏิบัติในการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมถึงการลดผลกระทบในทางลบ และดำรงรักษาผลในด้านดีจากการท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในพื้นที่ชุมชนบ้านแม่กลางหลวง หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (qualitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (quantitative research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (qualitative research) คือ แบบสอบถามที่ได้สร้างครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาและหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือครัวเรือน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (quantitative research) จะใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะเจาะจง (focus group) และการประชุมกลุ่มย่อย (small group)

2. ผู้วิจัยศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวครอบคลุมประเด็นดังนี้

2.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวงอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวนผู้ประกอบการในพื้นที่ สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และราคาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการท่องเที่ยวของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การรับรู้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ความคาดหวังผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว และผลกระทบจากการท่องเที่ยว

2.3 แนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการจัดการผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้น

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนมิถุนายน 2558 ถึง เดือนพฤษภาคม 2559 รวมเป็นระยะเวลา 12 เดือน

นิยามศัพท์ทั่วไป

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ชุมชนซึ่งผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ประเพณี หรือธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ได้ร่วมกันจัดการการท่องเที่ยวเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปทบทวน ตลอดจนการได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ต่อผู้มาเยือน เป็นหลัก (พจนา สวนศรี, 2546: 13-14; สันธุ์ สโรบล, 2546: 12; มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, 2548: 90)

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการจัดระบบ และพยายามที่จะเข้าใจการกระตุ้นความรู้สึกที่เราได้รับ เมื่อเครื่องรับสัมผัสของบุคคลถูกกระตุ้น ข้อมูลจะถูกแปลงไปยังสมอง ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะให้มุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งภาพ หรือมุมมองที่แตกต่างกันนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งแวดล้อมที่แต่ละบุคคลอาศัยอยู่นั้นมีความแตกต่างกัน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556: 245; Davis and Palladino, 2000: 88)

ความคาดหวัง หมายถึง การแสดงออกทางทัศนคติของบุคคล ซึ่งอาจมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงออกโต้ตอบสิ่งต่างๆ ในรูปของการยอมรับ หรือปฏิเสธ โดยการแสดงออกดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น (สกวเดือน ปณสมิทธิ์, 2540: 64)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่คนในชุมชนมีความสมัครใจ มีความต้องการและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วม โดยคนในชุมชนมีความพร้อมความสามารถในการเข้าร่วม และได้รับความเท่าเทียมกันจากการมีส่วนร่วม ซึ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมนั้นต้อง เริ่มตั้งแต่การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรักษาผลประโยชน์ และการร่วมกันประเมินผล (William Erwin, 1976: 138)

ผลกระทบจากการท่องเที่ยว หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมทั้งขนาด ปริมาณ และทิศทาง ทั้งที่สัมผัสได้ และสัมผัสไม่ได้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทิศทางทั้งทางบวก (เพิ่มขึ้น มากขึ้น ดีขึ้น) และทางลบ (ลดลง เลวลง) จากการเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ต่อ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (นภวรรณ สุวานะกาญจน์, 2543: 2-6)

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ หมายถึง สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน หลักทรัพย์และฐานะความเป็นอยู่ของชุมชนหรือประเทศชาติ ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย ค่าครองชีพ การสร้างอาชีพ และการจ้างงาน การกระจายรายได้ และการแบ่งผลประโยชน์ (นิศา ชัชกุล, 2550: 64-67)

ผลกระทบด้านสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันมีสาเหตุมาจากการท่องเที่ยว ได้แก่ อาชีพ โครงสร้างพื้นฐานทางครอบครัว การอพยพย้ายถิ่น การเกิดอาชญากรรม การสร้างความสามัคคีแก่ชุมชน การเสริมสร้างการศึกษา การเสริมสร้างความปลอดภัย ความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และค่านิยมของคนในสังคม (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552: 107-110)

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมภายในชุมชนหลังจากมีการท่องเที่ยว ได้แก่ งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม โบราณวัตถุ โบราณสถาน เทศกาล งานประเพณี งานหัตถกรรม และวิถีชีวิตของคนในสังคม (นิศา ชัชกุล, 2550: 69-71)

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวซึ่งส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 77-78) ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม การทำลายทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน การทำลายทรัพยากรชีวภาพของชุมชนท้องถิ่น การเกิดปัญหามลภาวะในชุมชนท้องถิ่น และความแออัดในอาคารสิ่งปลูกสร้าง

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

สถานการณ์การท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวนผู้ประกอบการในพื้นที่ สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

และราคาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านแม่กลางหลวงตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

จำนวนนักท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และพักค้างคืนที่หมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากบันทึกสถิติการเข้าพักโดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแม่กลางหลวง

จำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนวันที่นักท่องเที่ยวเข้าพักในรีสอร์ท-ชุมชนและโฮมสเตย์ในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หมายถึง อาชีพที่ตอบสนองต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

จำนวนผู้ประกอบการในพื้นที่ หมายถึง จำนวนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว หมายถึง สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ รายการนำเที่ยวการเดินทางศึกษาเส้นทางธรรมชาติ โฮมสเตย์ชุมชน และรีสอร์ทชุมชน

ราคาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ราคาของสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

การรับรู้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว หมายถึง ระดับการรับทราบข้อมูลข่าวสารในด้านบวกที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ความคาดหวังผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว หมายถึง ระดับความคาดหวังในผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยครอบคลุม 4 ด้านได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยว หมายถึง ระดับการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัด

เชียงใหม่ ทั้งในด้านบวก และด้านลบของหัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านแมกลางหลวง โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแมกลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อการเงิน หลักทรัพย์ และฐานะความเป็นอยู่ของชุมชนทั้งในด้านบวก และด้านลบของหัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านแมกลางหลวง ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย ค่าครองชีพ การสร้างอาชีพและการจ้างงาน การกระจายรายได้ และการแบ่งผลประโยชน์

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแมกลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนทั้งในด้านบวก และด้านลบของหัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านแมกลางหลวง ได้แก่ อาชีพ โครงสร้างพื้นฐานทางครอบครัว การอพยพย้ายถิ่น การเกิดอาชญากรรม การสร้างความสามัคคีแก่ชุมชน การเสริมสร้างการศึกษา การเสริมสร้างความปลอดภัย ความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และค่านิยมของคนในสังคม

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแมกลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมภายในชุมชนทั้งในด้านบวก และด้านลบของหัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านแมกลางหลวง ได้แก่ งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม โบราณวัตถุ โบราณสถาน เทศกาล งานประเพณี งานหัตถกรรม และวิถีชีวิตของคนในสังคม

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแมกลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนทั้งในด้านบวก และด้านลบของหัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านแมกลางหลวง ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม การทำลายทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน การทำลายทรัพยากรชีวภาพของชุมชนท้องถิ่น การเกิดปัญหามลภาวะในชุมชนท้องถิ่น และความแออัดในอาคารสิ่งปลูกสร้าง